

УДК 17:[342.98:35.08]

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2025-1-4>

ЕТИКА ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТА ВИКЛИКИ

Письменна Олена Пилипівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії, історії держави і права та філософії права
Донецького національного університету імені Василя Стуса
o.pysmenna@donnu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-8688-1894

Панасюк Альона Вікторівна,
магістр факультету інформаційних і прикладних технологій
Донецького національного університету імені Василя Стуса
panasyuk234@ukr.net
orcid.org/0009-0002-2573-5874

У цій статті **поставлено за мету** проаналізувати взаємозв'язок між етичними та правовими компонентами у професійній діяльності державних службовців і визначити ефективні шляхи їх інтеграції для покращення управлінської ефективності та підвищення довіри громадян до державних інституцій. Дослідження актуальне через зростаючу потребу у створенні прозорої, доброчесної та відповідальної системи державного управління, що відповідає сучасним викликам.

Методи дослідження включають комплексний аналіз нормативно-правових актів України, які регулюють діяльність державних службовців, а також вивчення міжнародного досвіду етичного регулювання державної служби. Застосовано порівняльний, системний та індуктивний методи для виявлення сильних і слабких сторін у впровадженні етичних стандартів у державне управління. Значну увагу приділено аналізу наукових публікацій із питань доброчесності, запобігання конфлікту інтересів, відповідальності службовців, а також механізмів забезпечення прозорості в державному секторі.

Результати дослідження вказують на те, що більшість сучасних праць фокусуються на окремих аспектах, таких як уникнення корупційних ризиків, вирішення конфліктів інтересів чи відповідальність посадових осіб. Натомість цілісна інтеграція етичних та правових стандартів у державне управління залишається не досить дослідженою. Виявлено, що відсутність системного підходу у впровадженні етичних принципів обмежує ефективність державної служби. У статті запропоновано низку практичних рекомендацій включно зі створенням спеціалізованих навчальних програм з етики для державних службовців, посиленням внутрішнього та зовнішнього контролю, а також удосконаленням кадрової політики для залучення до державного сектору висококваліфікованих і доброчесних спеціалістів.

Висновки свідчать, що інтеграція етичних і правових компонентів є ключовою умовою підвищення ефективності управлінських процесів та забезпечення прозорості у роботі державних органів. Це не лише сприяє підвищенню довіри громадян, але і створює основу для інституційної стійкості та підвищення загального рівня доброчесності у державному секторі. Запропоновані рекомендації можуть бути адаптовані до умов різних країн та інституцій з урахуванням особливостей їх правового й етичного середовища.

Перспективи подальших досліджень включають глибший аналіз методів професійної підготовки службовців у провідних країнах світу, вивчення впливу цифрових технологій на формування етичної культури в державному секторі, а також розробку ефективних механізмів контролю для забезпечення дотримання етичних і правових норм. Крім того, важливим напрямом є оцінка впливу запропонованих реформ на ефективність державної служби та рівень довіри громадян до державних інституцій.

Ключові слова: державна служба, етичні стандарти, правове регулювання, доброчесність, інтеграція, права, розвиток.

ETHICS AND LEGAL REGULATION OF PUBLIC SERVICE: INTERCONNECTION AND CHALLENGES

Pysmenna Olena Pylypivna,
Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory, History of State and Law,
and Philosophy of Law
Vasyl Stus Donetsk National University
o.pysmenna@donnu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-8688-1894

Panasyuk Alyona Viktorivna,
Master Student at the Faculty of Information and Applied Technologies
Vasyl Stus Donetsk National University
panasyuk234@ukr.net
orcid.org/0009-0002-2573-5874

This article aims to analyze the relationship between ethical and legal components in the professional activities of civil servants and to identify effective ways to integrate them to enhance administrative efficiency and increase public trust in government institutions. The research is relevant due to the growing need to establish a transparent, ethical, and accountable public administration system that meets modern challenges.

The research methods include a comprehensive analysis of Ukrainian regulatory and legal acts governing the activities of civil servants and an examination of international experience in ethical regulation of public service. Comparative, systematic, and inductive methods were applied to identify the strengths and weaknesses in the implementation of ethical standards in public administration. Significant attention was given to the analysis of scholarly publications on integrity, prevention of conflicts of interest, responsibility of public officials, and mechanisms to ensure transparency in the public sector.

The research findings indicate that most contemporary studies focus on specific aspects, such as avoiding corruption risks, resolving conflicts of interest, or the accountability of officials. However, the holistic integration of ethical and legal standards into public administration remains insufficiently explored. It was found that the lack of a systemic approach to implementing ethical principles limits the effectiveness of public service. The article offers several practical recommendations, including the development of specialized ethics training programs for civil servants, strengthening internal and external control, and improving personnel policies to attract highly qualified and ethical professionals to the public sector.

The conclusions demonstrate that the integration of ethical and legal components is a key condition for improving the efficiency of administrative processes and ensuring transparency in the work of public institutions. This not only contributes to increased public trust but also lays the foundation for institutional resilience and a higher overall level of integrity in the public sector. The proposed recommendations can be adapted to the conditions of different countries and institutions, taking into account their specific legal and ethical environments.

The prospects for further research include a deeper analysis of professional training methods for civil servants in leading countries, studying the impact of digital technologies on the formation of ethical culture in the public sector, and developing effective control mechanisms to ensure compliance with ethical and legal norms. Furthermore, an important direction is assessing the impact of the proposed reforms on the effectiveness of public service and the level of public trust in government institutions.

Key words: civil service, ethical standards, legal regulation, integrity, integration, law, development.

Вступ. Етика в державному управлінні України є ключовим фактором забезпечення ефективного функціонування публічних інституцій та захисту інтересів громадян. У сучасному українському законодавстві питання етики регулюються низкою нормативно-правових актів, зокрема Конституцією України (Verkhovna Rada Ukrainy, 1996), Законом України «Про державну службу» (Verkhovna Rada Ukrainy, 2015), антикорупційним законодавством (Verkhovna Rada Ukrainy, 2014) і Кодексом етичної поведінки державних службовців (Ministerstvo iustytzii Ukrainy, 2016). Ці документи окреслюють основні принципи поведінки посадових осіб, спрямовані на дотримання прав і свобод людини, забезпечення прозорості, відповідальності

й підзвітності в діяльності органів державної влади.

Принцип прозорості закріплений у статті 3 Конституції України, де проголошено, що людина, її життя, честь і гідність є найвищою соціальною цінністю. Цей принцип конкретизується в Законі України «Про доступ до публічної інформації» (Verkhovna Rada Ukrainy, 2011), який забезпечує громадянам доступ до даних про діяльність органів влади. Прозорість сприяє зміцненню довіри між громадянами та державою, а також є механізмом запобігання корупції.

Відповідальність державних службовців передбачена Законом України «Про державну службу». Стаття 37 цього Закону визначає обов'язок службовців діяти відповідно

до закону, ухвалювати рішення в інтересах суспільства й уникати ситуацій, що можуть викликати сумніви у їхній неупередженості. Підзвітність передбачає регулярне звітування перед громадянами та органами вищого рівня, що дозволяє контролювати якість виконання службових обов'язків.

Етична поведінка державних службовців повинна ґрунтуватися на дотриманні прав і свобод громадян. Цей принцип закріплений у Конституції України (статті 21–24), де йдеться про рівність усіх перед законом і недопущення дискримінації. Закони України, такі як «Про захист персональних даних» (Verkhovna Rada Ukrainy, 2010), також регламентують повагу до приватного життя громадян, що є важливим аспектом етики.

Конфлікт інтересів є поширеною проблемою, з якою стикаються посадові особи. Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» (Natsionalne ahentstvo z pytan derzhavnoi sluzhby Ukrainy, 2025) конфлікт інтересів визначається як суперечність між особистими інтересами службовця та його службовими обов'язками, що може вплинути на неупередженість рішень. Для його уникнення передбачено механізми декларування майнового стану та звітування про потенційні конфлікти.

Корупція, як одна з найбільших загроз етичному управлінню, регулюється тим самим законом. Серед інструментів боротьби з корупцією – впровадження електронного декларування, громадський моніторинг і дисциплінарна відповідальність за порушення.

Важливим елементом підтримки етичної поведінки є Кодекс етичної поведінки державних службовців, затверджений Кабінетом Міністрів України. Він визначає правила поведінки, що включають повагу до громадян, чесність, неупередженість і добросовісність. Для забезпечення виконання етичних норм важливо здійснювати регулярне навчання службовців, створювати етичні комітети та проводити незалежний моніторинг.

Етика в державному управлінні – це не лише дотримання норм закону, але й внутрішнє усвідомлення відповідальності перед суспільством (Tsentralno-Ukrainskyi rehionalnyi tsentr pidvyshchennia kvalifikatsii, 2025). Вона сприяє формуванню довіри між державою й громадянами, зміцнює авторитет державних інституцій і є запорукою стабільного розвитку суспільства.

Метою цього дослідження є аналіз взаємозв'язку між етичними нормами та правовим регулюванням у сфері державної служби, а також ідентифікація викликів, які виникають у процесі їхньої інтеграції у практику державного управління.

Для досягнення поставленої мети визначені такі завдання:

1. Провести критичний аналіз сучасного стану правового регулювання державної служби в контексті забезпечення етичних стандартів, базуючись на міжнародному досвіді та національних нормативно-правових актах.

2. Дослідити основні підходи до формування етичної культури державних службов-

ців з урахуванням практик країн Європейського Союзу та України.

3. Визначити ключові виклики та перешкоди, які виникають у процесі впровадження етичних норм у державному управлінні.

4. Розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення взаємодії етичних і правових компонентів у діяльності державних службовців.

5. Обґрунтувати роль навчання та професійної підготовки у формуванні етичних цінностей працівників державної служби.

Поставлені мета і завдання базуються на необхідності усунення не досить вивчених аспектів, таких як взаємодія правового регулювання з етичними стандартами у державному секторі, та націлені на розробку інноваційних рішень для подолання наявних викликів. Дослідження покликане закласти основи для подальшого наукового і практичного опрацювання цієї важливої проблеми.

1. Сутність етики та правового регулювання

У сучасній науковій літературі проблема етики та правового регулювання державної служби досліджується з різних перспектив. Це питання є важливим через його вплив на ефективність управління, суспільну довіру до державних інституцій та забезпечення справедливості у відносинах між державою та громадянами. Аналіз наукових праць показує, що, хоча багато аспектів цієї теми вже вивчені, залишаються прогалини, які вимагають додаткового дослідження. Роботи зарубіжних учених, таких як Майкл Макаулі (Michael, 2020), розглядають етичні виклики в публічному управлінні, зокрема в контексті Нової Зеландії. Він акцентує увагу на проблемах токсичних організаційних культур, що сприяють порушенням етичних норм у державному секторі. Дослідження базується на даних семирічного спостереження, зокрема результатах міжнародного проекту Whistling While They Work 2, який вивчав механізми викривання етичних порушень (Independent Commission Against Corruption, 2025). Автор пропонує доповнити наявні етичні моделі етикою турботи, наголошуючи на необхідності створення культур, орієнтованих на взаємопідтримку та відповідальність. У роботі Еміль Колтофф (Kolthoff, Huberts, & Heuvel, 2007) досліджується питання етичної відповідальності та інтеграції етичних стандартів у державному управлінні. Автори аналізують еволюцію підходів до етики на державній службі, підкреслюючи необхідність переходу від нормативного виконання (compliance) до побудови культури інтегративної чесності (integrity).

У статті автори акцентують, що однією з головних проблем сучасного державного управління є формування механізмів, які одночасно відповідають етичним нормам і сприяють ефективності. Вони пропонують концепцію «етичного лідерства», яка базується на відкритості, співпраці та професійній підзвітності, як основоположну для вирішення етичних викликів у державному секторі. Проте ці дослідження досереджуються переважно на конкретних регіональних прикладах

і недостатньо враховують відмінності правового регулювання в інших країнах, зокрема в умовах трансформаційних суспільств, таких як Україна.

Українські науковці також активно досліджують цю проблематику. Зокрема, праці Н.Г. Сорокіної (Sorokina, 2020) присвячені аналізу сучасного стану впровадження етичних норм у практику державного управління в Україні. У роботі розглядаються законодавчі засади, міжнародні стандарти та їх адаптація до умов вітчизняного державного сектору. Автор досліджує, як принципи прозорості, підзвітності та етичної поведінки впливають на якість надання державних послуг, а також виділяє ключові бар'єри, які стримують розвиток етичної культури.

Автор акцентує увагу на важливості навчання етичних стандартів державних службовців, вказуючи на необхідність створення спеціалізованих освітніх програм. Праця дає практичні рекомендації щодо вдосконалення етичних механізмів у державному управлінні.

М.І. Рудакевич (Rudakevych, 2007) досліджує взаємозв'язок між етичними принципами та ризиками корупційних проявів у державному секторі. Автор аналізує вплив реформ на етичний клімат у державних установах. Особливу увагу приділено розгляду практик боротьби з корупцією через розвиток етичної культури та впровадження систем моніторингу поведінки посадових осіб.

У роботі М.І. Рудакевич також наголошується на важливості формування суспільної довіри до інституцій державної влади, що залежить від їхньої етичної відповідальності та прозорості. Автор пропонує нові підходи до оцінювання ефективності антикорупційних програм у контексті дотримання етичних стандартів, обговорюється розвиток етичних норм у контексті реформи державного управління.

Однак більшість досліджень зосереджена на нормативному аспекті етики, без глибокого аналізу її практичного впровадження. Наприклад, М.І. Рудакевич наголошує на необхідності гармонізації національних стандартів з європейськими, але не дає відповіді на питання, як ці стандарти впливають на ефективність роботи державних службовців. Аналіз наукової літератури дозволяє визначити кілька ключових аспектів, які залишаються не досить вивченими. По-перше, зарубіжні дослідження вказують на важливість цього зв'язку, але наводять приклади переважно з розвинених країн із усталеними інституційними системами. В Україні з її перехідною економікою та змінними політичними умовами це питання залишається відкритим. По-друге, окремі дослідження щодо створення кодексів етики залишаються незрозумілими, невідомо наскільки вони впливають на зниження корупції та покращення управління в Україні та подібних країнах. По-третє, вивчення європейських та американських моделей, таких як британський кодекс етики чи підходи до навчання державних службовців у Канаді, може бути корисним, але аналіз їхньої адаптації до українських реалій поки що є обмеженим (Korchak, Larina, & Komakha, 2023).

Поглиблене вивчення взаємозв'язку між етикою та правовим регулюванням у державній службі має вагомий значення, адже воно:

- сприяє зниженню корупційних ризиків, що є ключовою проблемою в Україні;
- дозволяє підвищити довіру громадян до державних інституцій;
- допомагає розробити дієві рекомендації для підвищення ефективності роботи державних службовців.

Таким чином, необхідність проведення цього дослідження зумовлена як науковою, так і практичною цінністю отриманих результатів, а також потребою у створенні адаптованих до українських реалій підходів на основі міжнародного досвіду.

2. Методи визначення етичних та правових норм

Для проведення дослідження було використано комплекс матеріалів, які охоплюють як теоретичний, так і емпіричний аспекти питання. Для вивчення основних теоретичних положень були використані актуальні наукові статті з періодичних видань у галузі державного управління та права. Для аналізу правових аспектів використовувалися актуальні законодавчі тексти, що регулюють діяльність державної служби в Україні. До них належать Закон України про державну службу, Конвенція ОЕСР про боротьбу з корупцією та інші нормативно-правові документи міжнародного та національного рівнів.

У процесі дослідження були проаналізовані звіти Світового банку, ОЕСР та інших міжнародних інституцій. Ці матеріали містять дані про ефективність етичних стандартів у державному управлінні та їх вплив на якість адміністративних процесів у різних країнах світу. Для максимального охоплення та актуальності джерел було використано ресурси наукової періодики у відкритому доступі, зокрема Кокнарівську бібліотеку, де були знайдені численні дослідження у галузі етики та правового регулювання в державному управлінні.

Для досягнення поставлених завдань у цьому дослідженні були застосовані кілька методів, що охоплюють теоретичний та практичний аспекти. Для вивчення взаємозв'язку між етичними та правовими аспектами в діяльності державної служби застосовувався метод системного аналізу. Цей метод дозволяє розглядати проблему як цілісну систему, де кожен компонент взаємодіє з іншими, створюючи синергію. Аналіз системи включав у себе вивчення взаємодії законодавчих актів, стандартів етичної поведінки та управлінських практик. Було проведено детальний огляд актуальних наукових джерел для визначення основних теоретичних засад досліджуваної проблеми та виявлення прогалин у знаннях. Критичний аналіз включав як аналіз робіт вітчизняних дослідників, так і закордонних авторів. Для цього використовувались наукові бази даних та журнали з високими показниками цитування. Досліджувались міжнародний досвід (Європа, США) та вітчизняний контекст (Україна). Це дозволило виявити сильні та слабкі сторони системи, а також адаптувати іноземний досвід до особливостей української адміністративної системи.

3. Взаємозв'язок етики та правового регулювання в державній службі

На основі детального аналізу нормативно-правових актів та міжнародного досвіду було визначено, що в Україні необхідно створити більш інтегровану систему регулювання етичних стандартів. Сучасне законодавство має досить положень про доброчесність та відповідальність державних службовців, однак у ньому бракує конкретних механізмів ефективного контролю та відповідальності за порушення цих положень. Міжнародні джерела, наприклад, дослідження О.М. Штир'юва, А.В. Степаненка (Shtyriov & Stepanenko, 2016), показують, що в європейських країнах акцент робиться на прозорості та громадському контролі, що дозволяє уникати корупційних проявів та підтримувати високі етичні стандарти.

Результати дослідження вказують на те, що ключовими елементами формування етичної культури серед державних службовців є навчання та внутрішнє стимулювання моральних цінностей. У прикладі європейських країн було помічено ефективність систем тренінгів та семінарів, де особлива увага приділяється питанням доброчесності, відповідальності та прозорості. Водночас в Україні необхідно адаптувати ці методи до локальних особливостей, зокрема з урахуванням культурних та адміністративних особливостей українського суспільства (рис. 1).

Однією з основних проблем, що впливають на впровадження етичних норм у державному управлінні, є недостатнє усвідомлення законодавчих положень серед державних службовців. Багато службовців не знайомі з етичними кодексами та відповідними законами, що призводить до порушень у повсякденній діяльності. Також було виявлено значну роль корупції, яка спотворює етичні норми та руйнує адміністративну ефективність. Наші результати підтвердили необхідність більш жорсткого інституційного контролю та впровадження систем незалежного аудиту.

Розбіжності між нашими результатами та висновками інших дослідників свідчать про необхідність більш детального аналізу локального контексту. Наприклад, О.В. Серіх (Serikh, 2021) у своїх дослідженнях стверджувала, що етичні стандарти у державній службі в Україні частково не досить розроблені через нестачу ресурсів та неефективну адміністративну структуру. Такі розбіжності показують, що необхідно адаптувати закордонний досвід до українських умов з урахуванням особливостей культури та інституційної структури.

Результати дослідження можуть бути використані для створення інтегрованих етичних кодексів, які враховуватимуть як міжнародний досвід, так і локальні особливості українського суспільства. Вони повинні бути чітко структурованими, доступними для розуміння та адаптованими до специфіки законодавства України. Є значна необхідність запровадження механізмів незалежного аудиту й громадського контролю для моніторингу дотримання етичних та правових норм. Незалежні аудиторські комісії, створені за участю громадських організацій і професійних експертів, можуть стати інструментом забезпечення прозорості. Крім того, платформи громадського контролю дозволять громадянам брати активну участь у моніторингу роботи державних службовців, що сприятиме підвищенню підзвітності та відкритості державних органів. Усі ці заходи разом сприятимуть гармонізації етичних та правових аспектів у державній службі, а також створенню більш прозорого, відповідального та доброчесного державного управління.

Проте варто враховувати культурні особливості та специфіку українського суспільства, які впливають на реалізацію іноземного досвіду у практичному контексті.

На основі отриманих результатів можна сформулювати такі рекомендації. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на порівняльний аналіз ефективності іноземних і локальних моделей протидії корупції. Особливу увагу слід приділити адаптації цих

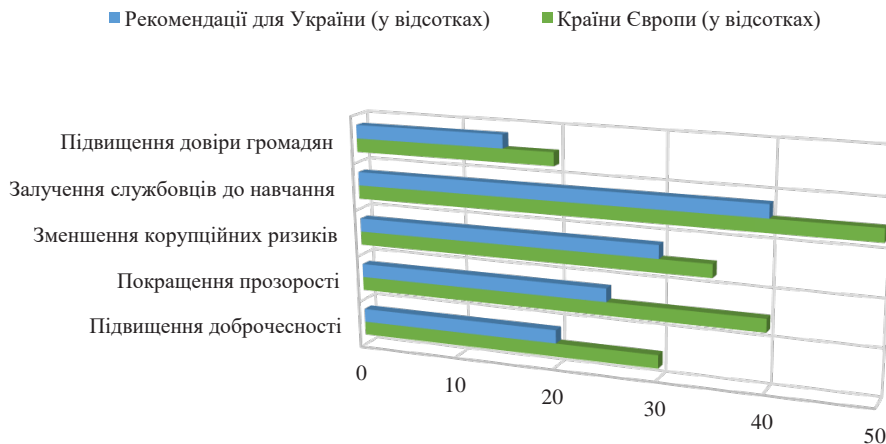

Рис. 1. Ефективність систем тренінгів та семінарів у країнах Європи та рекомендації для адаптації цих методів в Україні

методів до українського державного управління з урахуванням специфіки правового середовища та соціокультурних умов.

Необхідно розробити навчальні програми, які включають інтеграцію теоретичних знань про етичні та правові стандарти з практичними кейсами. Такі програми допоможуть державним службовцям краще розуміти принципи доброчесності й відповідальності, а також ефективніше застосовувати їх у своїй діяльності.

Варто дослідити шляхи залучення громадських організацій до процесів моніторингу державної діяльності. Спільна робота державних установ і громадянського суспільства сприятиме підвищенню прозорості та ефективності адміністративних процесів.

Отже, результати дослідження підтвердили необхідність комплексного підходу до поєднання етичних та правових компонентів у діяльності державних службовців, підкреслили важливість адаптації закордонного досвіду до українських умов та відкрили потенціал для подальших наукових досліджень у сфері державного управління.

Обмеження проведеного дослідження зумовлюються кількома факторами. Насамперед варто зазначити, що використані в роботі емпіричні дані обмежуються доступними публічними джерелами, такими як нормативно-правові акти та офіційні документи. Це може створювати певний інформаційний вакуум щодо регулювання етики в контексті специфічних ситуацій чи практик, що залишаються поза межами відкритого доступу. Крім того, аналіз переважно зосереджується на досвіді конкретних юрисдикцій, що обмежує можливість прямого перенесення результатів дослідження на державні служби інших країн із відмінними правовими системами та культурними особливостями. Слід також звернути увагу на складність вимірювання етики, яка має суб'єктивний характер. Це ускладнює об'єктивну оцінку впливу етичних норм на правове регулювання та вимагає використання теоретичних і методологічних припущень.

Перспективи подальших досліджень у цій сфері є багатограничними та спрямовані на розширення теоретичного і практичного осмислення етики та правового регулювання державної служби. Одним із ключових напрямів є порівняльний аналіз, який дозволяє дослідити етичні стандарти та правові підходи в різних країнах. Це сприятиме виявленню найкращих практик і їхньому впровадженню в національні правові системи. Не менш важливим є проведення емпіричних досліджень, які включатимуть опитування державних службовців для оцінки реальної ефективності етичних кодексів та відповідних правових норм. У сучасному контексті окрему увагу варто приділити впливу цифровізації на регулювання етичних норм, зокрема вирішенню питань кіберетики, прозорості та забезпечення етичності в умовах використання цифрових технологій.

Висновки. 1. У результаті проведеного дослідження було здійснено комплексний аналіз взаємозв'язку етики та правового регулювання у сфері державної служби, що

дозволило отримати значущі наукові результати та сформулювати конкретні рекомендації для вдосконалення системи управління. На основі аналізу міжнародного досвіду та національних нормативно-правових актів було визначено, що багато аспектів у сфері забезпечення етичності на державній службі в Україні потребують подальшого вдосконалення. Зокрема, необхідність у більш чітких законодавчих положеннях щодо прозорості, доброчесності та відповідальності державних службовців є актуальною. Міжнародний досвід демонструє, що інтеграція етичних стандартів у правову сферу дозволяє значно покращити ефективність державного управління та мінімізувати ризики корупції. 2. Було встановлено, що основною умовою формування етичної культури є систематичне навчання та професійна підготовка державних службовців. Практики країн ЄС показують успішність комплексного підходу до розвитку морально-етичних цінностей серед працівників державного управління через регулярні тренінги, освітні програми та внутрішні комітети з етики. 3. Дослідження показало, що найбільшими викликами у впровадженні етичних стандартів у державному управлінні є відсутність ефективного внутрішнього контролю, недостатня інституційна підзвітність, а також корупційні практики та недостатнє розуміння законодавчих положень серед самих службовців. Крім того, психологічні та соціальні фактори, як-от корупційна культура або вплив неформальних груп, також суттєво впливають на ефективність впровадження етичних принципів. 4. Отримані результати дозволяють сформулювати практичні рекомендації для державних органів. Це включає розробку комплексної стратегії інтеграції етичних принципів у кадрову політику, посилення контролю за дотриманням доброчесності та розвитку системи навчання для службовців. Впровадження рекомендацій може сприяти підвищенню ефективності роботи державних служб, покращенню рівня довіри громадськості та загальному покращенню інституційної стабільності в країні. Хоча результати дослідження є значущими, необхідно враховувати певні обмеження. Зокрема, дослідження базувалося на доступних даних та результатах публічної літератури, а також на порівняльному аналізі практик лише кількох країн. У майбутньому необхідно проводити більш глибокі дослідження з участю експертів та інтерв'ю з державними службовцями для отримання більш детальних та специфічних результатів. 5. Подальші дослідження повинні бути спрямовані на розробку та тестування ефективних методик підвищення рівня доброчесності серед державних службовців через інтеграцію етики та права в управлінську практику. Також важливим буде проведення масштабних досліджень, які включають співпрацю між міжнародними експертами та національними антикорупційними органами. Інтеграція цих результатів у навчальні програми для майбутніх державних службовців може сприяти формуванню більш етичного та ефективного управлінського середовища в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 02.01.2025).

2. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. зі змінами і доповненнями № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 02.01.2025).

3. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. зі змінами і доповненнями № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 03.01.2025).

4. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : Наказ НАДС України від 05.08.2016 р. № з1203-16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text> (дата звернення: 03.01.2025).

5. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. зі змінами і доповненнями № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 03.01.2025).

6. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. зі змінами і доповненнями № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 04.01.2025).

7. Етичний кодекс державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. URL: <https://nads.gov.ua/news/etichnij-koдекс-derzhavnih-sluzhbovciv-ta-posadovih-osib-miscevogo-samovryaduvannya> (дата звернення: 04.01.2025).

8. Професійно-етичні вимоги до поведінки осіб сфери державного управління. Основні етичні принципи державного управління. URL: <https://center.kr-admin.gov.ua/News/Lazareva.pdf> (дата звернення: 05.01.2025).

9. Michael M. Towards a New Public Ethics. Victoria University of Wellington Library, 2020, 16 (1), 12–64.

10. Whistling While They Work 2. URL: <https://www.icac.nsw.gov.au/newsletter/issue54/ombudsman.html> (дата звернення: 05.01.2025).

11. Koltzoff E., Huberts L., Heuvel H. The ethics of new public management: is integrity at stake? *Public Administration Quarterly*, 2007, 30 (4). DOI: 10.1177/073491490703000402.

12. Сорокіна Н.Г. Морально-етичні основи публічної служби в умовах трансформації влади в Україні : монографія. Дніпро : ГРАНІ, 2020. 224 с.

13. Рудакевич М.І. Професійна етика державних службовців: теорія і практика формування в умовах демократизації державного управління : монографія. Тернопіль : Вид-во АСТОН, 2007. 400 с.

14. Корчак Н.М., Ларіна Н.Б., Комаха Л.Г. Професіоналізація державної служби: вітчизняні виклики та європейські орієнтири. *Матеріали Міжнародного круглого столу до Дня державної служби* (Київ, 20 черв. 2023 р.). Київ : ННІ ПУДС КНУ, 2023. 200 с.

15. Штиргов О.М., Степаненко А.В. Зарубіжний досвід здійснення громадського контролю під час надання управлінських послуг. *Наукові праці. Державне управління*, 2016, № 255 (267). С. 193–197.

16. Серих О.В. Професійна етика державних службовців: поняття, особливості. *Актуальні проблеми публічного права. Нове українське право*, 2021, № 4, С. 104–111. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.4.16>.

REFERENCES:

1. Verkhovna Rada Ukrainy. (1996). Konstitutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 r. No. 254k/96-VR [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine No. 254k/96-VR, adopted on June 28, 1996]. Kyiv, Ukraina: Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved January 2, 2025, from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> [in Ukrainian].

2. Verkhovna Rada Ukrainy. (2015). Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 10.12.2015 r. No. 889-VIII [On Civil Service: Law of Ukraine No. 889-VIII, adopted on December 10, 2015, with amendments]. Kyiv, Ukraina: Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved January 2, 2025, from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> [in Ukrainian].

3. Verkhovna Rada Ukrainy. (2014). Pro zapobihannya koruptsii: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 r. No. 1700-VII

[On Prevention of Corruption: Law of Ukraine No. 1700-VII, adopted on October 14, 2014, with amendments]. Kyiv, Ukraina: Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved January 3, 2025, from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> [in Ukrainian].

4. Ministerstvo iustytisii Ukrainy. (2016). Pro zatverdzhennia Zahalnykh pravyl etichnoi povedinky derzhavnykh sluzhbovtziv ta posadovykh osob mistsevoho samovriaduvannia: Nakaz Ukrainy vid 05.08.2016 r. No. z1203-16 [On Approval of the General Rules of Ethical Conduct for Civil Servants and Local Government Officials: Order of Ukraine No. z1203-16, adopted on August 5, 2016]. Kyiv, Ukraina: Ministerstvo iustytisii Ukrainy. Retrieved January 3, 2025, from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text> [in Ukrainian].

5. Verkhovna Rada Ukrainy. (2011). Pro dostup do publichnoi informatsii: Zakon Ukrainy vid 13.01.2011 r. No. 2939-VI [On Access to Public Information: Law of Ukraine No. 2939-VI, adopted on January 13, 2011, with amendments]. Kyiv, Ukraina: Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved January 3, 2025, from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> [in Ukrainian].

6. Verkhovna Rada Ukrainy. (2010). Pro zakhyst personalnykh danykh: Zakon Ukrainy vid 01.06.2010 r. No. 2297-VI [On Personal Data Protection: Law of Ukraine No. 2297-VI, adopted on June 1, 2010, with amendments]. Kyiv, Ukraina: Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved January 4, 2025, from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> [in Ukrainian].

7. Natsionalne ahentstvo z pytan derzhavnoi sluzhby Ukrainy. (n.d.). Etichnyi kodeks derzhavnykh sluzhbovtziv ta posadovykh osob mistsevoho samovriaduvannia [Ethical Code of Civil Servants and Local Government Officials]. Kyiv, Ukraina: Natsionalne ahentstvo z pytan derzhavnoi sluzhby Ukrainy. Retrieved January 4, 2025, from: <https://nads.gov.ua/news/etichnij-koдекс-derzhavnih-sluzhbovciv-ta-posadovih-osib-miscevogo-samovryaduvannya> [in Ukrainian].

8. Tsentralno-Ukrainskyi rehionalnyi tsentr pidvyshchennia kvalifikatsii. (n.d.). Profesiino-etychni vymohy do povedinky osob sfery derzhavnoho upravlinnia. Osnovni etichni pryntsyipy derzhavnoho upravlinnia [Professional and Ethical Requirements for the Behavior of Public Administration Officials. Basic Ethical Principles of Public Administration]. Kropyvnytskyi, Ukraina: Tsentralno-Ukrainskyi rehionalnyi tsentr pidvyshchennia kvalifikatsii. Retrieved January 5, 2025, from: <https://center.kr-admin.gov.ua/News/Lazareva.pdf> [in Ukrainian].

9. Michael, M. (2020). Towards a new public ethics. Victoria University of Wellington Library, 16(1), 12–64 [in English].

10. Independent Commission Against Corruption (ICAC). (n.d.). Whistling while they work 2. Sydney, Australia: ICAC. Retrieved January 5, 2025, from: <https://www.icac.nsw.gov.au/newsletter/issue54/ombudsman.html> [in English].

11. Koltzoff, E., Huberts, L., & Heuvel, H. (2007). The ethics of new public management: Is integrity at stake? *Public Administration Quarterly*, 30(4). <https://doi.org/10.1177/073491490703000402> [in English].

12. Sorokina, N.H. (2020). Moralno-etychni osnovy publichnoi sluzhby v umovakh transformatsii vlady v Ukraini: monohrafiia [Moral and Ethical Foundations of Public Service in the Conditions of Power Transformation in Ukraine: Monograph]. Dnipro, Ukraina: HRANI [in Ukrainian].

13. Rudakevych, M.I. (2007). Profesiijna etyka derzhavnykh sluzhbovtziv: teoriia i praktyka formuvannia v umovakh demokratyzatsii derzhavnoho upravlinnia: monohrafiia [Professional Ethics of Civil Servants: Theory and Practice of Formation in the Conditions of Democratization of Public Administration: Monograph]. Ternopil, Ukraina: Vyd-vo ASTON [in Ukrainian].

14. Korchak, N.M., Larina, N.B., & Komakha, L.H. (2023). Profesionalizatsiia derzhavnoi sluzhby: Vitczyzniani vyklyky ta yevropejski oriiantyry. [Professionalization of Public Service: Domestic Challenges and European Guidelines]. *Materialy Mizhnarodnoho kruhloho stolu do Dnia derzhavnoi sluzhby* (Kyiv, 20 cherv. 2023 r.) – *Proceedings of the International Round table on the Civil Service Day* (Kyiv, June 20, 2023)]. Kyiv, Ukraina: NNI PUDS KNU [in Ukrainian].

15. Shtyriov, O.M., & Stepanenko, A.V. (2016). Zarubizhnyi dosvid zdiisnennia hromadskoho kontroliu pid chas nadannia upravlinskykh poslug [Foreign Experience in Public Control During the Provision of Administrative Services]. *Naukovi pratsi. Derzhavne upravlinnia*, 255(267), 193–197 [in Ukrainian].

16. Serikh, O.V. (2021). Profesiijna etyka derzhavnykh sluzhbovtziv: poniattia, osoblyvosti [Professional Ethics of Civil Servants: Concepts and Features]. *Aktualni problemy publichnoho prava. Nove ukrainske pravo*, 4, 104–111. <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.4.16> [in Ukrainian].